

СУТНІСТЬ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ДОРОЖНЬОГО ПІДПРИЄМСТВА

Губська М. О., студентка

Науковий керівник: Догадайло Я. В., к. е. н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Розвиток ринкових відносин в економіці України й формування конкурентного середовища вимагають створення адекватних методів управління підприємствами, серед яких особливе місце займає розробка стратегії їх розвитку з урахуванням невизначеності зовнішнього середовища й конкурентного оточення. Створення міцних конкурентних позицій економіки України передбачає підвищення рівня конкурентоспроможності національних товаровиробників, які повинні зосереджувати увагу не тільки на ефективності виробництва, а й на ефективності функціонування в конкурентному оточенні. Особливе значення набуває створення, ефективна реалізація та підтримка існуючих конкурентних переваг підприємства, які забезпечують його конкурентоспроможність. Вирішення цього завдання потребує розробки науково-методичного забезпечення процесів управління, а саме оцінювання та формування ефективних і стійких конкурентних переваг підприємства.

Значний науковий внесок у дослідження теоретичних проблем конкуренції, конкурентних стратегій, конкурентоспроможності та конкурентних переваг підприємств внесли такі закордонні вчені, як: Г. Азоєв, О. Градов, П. Забелін, О.Абрамова, П. Зав'ялов, Ф. Котлер, Ж.-Ж. Ламбен, М. Портер, Дж. Робінсон, А. Сміт, Р. Фатхутдінов, О. Челенков, Й. Шумпетер, А. Юданов та ін. Серед вітчизняних дослідників цієї проблеми слід відзначити: О. Абрамову, А. Воронкову, В. Герасимчука, В. Диканя, Б. Кваснюка, М. Кизима, І. Отенко, О. Тридіда, О. Тищенко, В. Шинкаренка та ін. Однак низку завдань теоретико - методичного обґрунтування класифікації, оцінювання, підтримки та формування конкурентних переваг підприємства розроблено недостатньо повно і тому вони вимагають уточнення.

Але насамперед необхідно визначитися з сутністю поняття

Секція 3. Сучасні напрямки управління логістикою и маркетингом в підприємстві 693
«Конкурентна перевага підприємства», підходи до вирішення цього питання різними вченими представлені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Визначення поняття «Конкурентна перевага підприємства»

Автор 1	Сутність поняття 2
О.П. Градов	Глобальна ціль економічної стратегії фірми і галузі національної економіки. Найбільша продуктивність використання ресурсів підприємства, що забезпечує досягнення конкурентних переваг/
І.П.Отенко	Система, що відповідає меті створення і функціонування любого підприємства – одержання прибутку – і відображає ринкову спрямованість його діяльності – задоволення споживачів.
Г.Л.Азоев	Факт, що фіксується в результаті реальних і очевидних переваг покупців.
А.П. Челенков	Концентрований прояв переваги над конкурентами в економічній, технічній, організаційній сферах діяльності підприємства, яку можна вимірити певними показниками.
М. Портер	Перевага фірми в якійсь області чи діяльності у випуску товарів, у порівнянні з конкуруючими фірмами.
В.Ф. Фатхут-дінов	Властива системі яка-небудь ексклюзивна цінність, що дає їй перевагу над конкурентами.
В.Г. Шинкаренко, Г.С. Бондаренко	Висока компетентність підприємства у порівнянні зі своїми конкурентами, заснована на досягнутому рівні конкурентного статусу, достатності й ефективності використання конкурентного потенціалу.
О.М. Тищенко, О.С. Абрамова	Сукупність (система) унікальних факторів, властивих підприємству, що відрізняють його від конкурентів та сприяють проведенню успішної конкурентної боротьби на ринку.
І.М. Алтухова	Здатність компанії випереджати своїх конкурентів; наслідок відмінностей в операційній ефективності, зумовлений рівнем доходів населення, працівників; здатність залучати споживачів та зберігати їхню прихильність; нововведення, що дає реальне збільшення бізнес-успіху; індикатор положення компанії в конкуренції; реалізована ключова компетенція.
О.М. Блохіна	Ексклюзивна цінність, яка формується високим рівнем клієнтської довіри до підприємства та унікальними ресурсами відповідно формату та існуючим споживчим настроям.
І.В. Нижник	Сукупності ресурсних можливостей підприємства у функціональних сферах його діяльності, ефективне управління якими дозволяє підвищити конкурентоспроможність.
К.В. Кокура	Ресурс або можливість доступу до нього, який позитивно відрізняє підприємство від конкурентів і використання якого веде до підвищення конкурентоспроможності шляхом розширення частки на ринку країни-реципієнта, зменшення витрат або встановлення вищої ціни на продукцію.
І.О. Кузнецова	Концентроване проявлення першості над конкурентами, що схиляють покупців віддавати перевагу продукції підприємства та забезпечують отримання ним більш високого прибутку.
А.О. Семенчук	Є складовою процесу створення цінності, що в сукупності формують управлінський механізм – ціннісно-орієнтоване управління конкурентними перевагами.

1	2
В.А. Нікіфорова	Сукупність природних і новостворених чинників його конкурентоспроможності, формування і реалізація яких є об'єктом послідовної управлінсько-регуляторної діяльності на різних рівнях.

Проаналізувавши підходи щодо визначення поняття «конкурентна перевага» можна зробити висновок, що не існує єдиного ствердження щодо даної категорії. Спектр її визначення досить широкий - від однієї з характеристик, яка властива товару до глобальної цілі економічної стратегії підприємства і галузі. Щодо вивчення конкурентних переваг підприємств дорожнього господарства необхідно відмітити наукові розробки та праці О.М. Тищенка та О.С. Абрамової, які розглядали конкурентні переваги підприємства, їх управління та оцінку з позицій комплексного ресурсного підходу [1,2].

Дорожнє господарство має ряд особливостей, на які необхідно звернути увагу при вивченні його конкурентних переваг. До таких особливостей належать: матеріаломісткість, енергомісткість галузі, використання специфічної техніки та витратних технологій, здійснення робіт з відривом від виробництва, сезонність робіт тощо. Ці особливості й визначають конкурентоспроможність підприємств дорожнього господарства. Отже, конкурентні переваги підприємства дорожнього господарства необхідно обов'язково розглядати з позицій системного ресурсного підходу.

Автор приєднується до думки О.М. Тищенка і О.С. Абрамової щодо ресурсного підходу до вивчення конкурентних переваг підприємства дорожнього господарства. Тільки з урахуванням усіх ресурсів можна провести комплексний аналіз та оцінку конкурентних переваг підприємства дорожньої галузі, тому що саме вони відображають особливості діяльності підприємства дорожньої галузі та всебічно відбивають процеси, які здійснюються на підприємстві [1,2]. Ресурсний підхід дає можливість отримати необхідні дані діяльності, в процесі обробки та оцінки яких формуються конкурентні переваги та стають помітними недоліки діяльності підприємства.

Для удосконалення процесу управління конкурентними перевагами підприємств дорожнього господарства пропонується розглядати конкурентні переваги на основі вивчення потенціалу підприємства, основою якого є сукупні ресурси підприємства.

Виходячи з проаналізованих визначень конкурентної переваги, запропонованих низкою вчених та розглянувши дане поняття з точки зору дорожнього господарства, пропонується розглядати конкурентні переваги підприємства дорожнього господарства як категорію, що визначає максимальну ефективність використання потенціалу підприємства дорожнього господарства, який характеризується сукупністю ресурсів та відповідними показниками у порівнянні з пріоритетним конкурентом. Таким чином, одержало подальший розвиток визначення сутності поняття «Конкурентна перевага підприємства» шляхом виділення максимальної ефективності використання ресурсів підприємства у порівнянні тільки з пріоритетним конкурентом. Під пріоритетним конкурентом підприємства розуміється аналогічне за структурою та обсягом виконуваних дорожніх робіт і продукції, що виготовляється, підприємство, що здійснює істотний вплив на його діяльність [3].

Існує багато факторів, які можуть створювати конкурентні переваги, та на які орієнтується підприємство. Завдяки визначенню видів конкурентних переваг підприємство може ефективно оцінювати та управляти ними, забезпечуючи таким чином відповідний рівень розвитку підприємства та певну позицію на ринку. Аналіз існуючих класифікацій конкурентних переваг та розробка класифікації їх видів для підприємств дорожнього господарства є подальшим напрямком наукових досліджень автора тез доповіді.

Література.

1. Конкурентоспособность предприятия: оценка, диагностика, стратегия / Иванов Ю.Б., Тищенко А.Н., Дробитько Н.А., Головки О.С. Харьков: ХГЭУ – Торнадо, 2003. 349 с.

2. Шинкаренко В.Г., Абрамова О.С. Оцінка рівня розвитку конкурентних переваг дорожнього підприємства. *Економіка транспортного комплексу*. 2008. №12. С. 117–123.

3. Тищенко А.Н., Кизим Н.А., Догадайло Я.В. Экономическая результативность деятельности предприятий: монография. Х.: ИД «ИНЖЕК», 2005. 144 с.